

Аристотелово одређење мимезиса

Аристотелово разумевање појма уметности потребно је, на исти начин, отворити на изворишту које га омогућава, а то је могуће извести преко два хоризонта. Први хоризонт утемељује Аристотелово учење о уметности на онтолошком темељу који му непосредно претходи, а то је решење старог филозофског проблема настајања и стварања, које Аристотел објашњава преко појмова *динамис*: могућност, моћ - реална „моћ да нешто буде, може бити, али још није збиљски присутно.“) и *енергеиа* (остварење, стварност, збиљност, актуалност, оствареност, другим речима: опредмећена и остварена могућност, која својим актуалитетом више није могућност; уз то, у термину енергеиа *ἐνέργεια* крије се и реч ергон што значи *дело*). Више о Аристотеловом схватању дела: „исто се догађа и с умјетницима. Сваки од њих више љуби властито дјело него што би то дјело љубило њега кад би стекло душу. А ово је још највише случај с пјесницима“, из ”Никомахове етике”.

Један од најзначајнијих појмова који ово омогућавају је појам *ентелехије*, који доводи *динамис* до крајњег циља и властите сврхе – *енергеие*. Реч енергеиа може се превести и као делотворност и у уској је вези са појмом ентелехија. *Ентелехија* представља активни принцип који *ствара* оно што је могуће, затим га *устваршава*, и најзад – од тога прави сопствени циљ. То је виша енергија која сама себи одређује правац или виша делотворност која свој циљ има у себи – за разлику од материје која у себи носи само могућност. Другим речима: *ентелехија* је непрекидна делотворност, стварност, реалност. Тај процес је нужно и непосредно везан за стварање, а тиме омогућује и настанак уметничког дела, које у појавност извлачи унутрашњу могућност саме ствари. Песничка уметност се тиче онога што се *могло догодити*, па је зато најприсније повезана са оним истинитим, као општим, које једино може бити предметом знања.

У делу *Поетика (О песничкој уметности)* Аристотел, између осталих значајних филозофских опсервација, спроводи консеквентан историјски приказ трагедије, обликован пре свега кроз разматрање људске природе као извора песничког стваралаштва, при чему долази и до разјашњавања појединачних врста песништва.